

Diarienummer: Ku2018/01387/MF

Förvaltningsstiftelsens remissvar på SOU 2018:50 Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ökat ansvar

Förvaltningsstiftelsens uppdrag är att bidra till programbolagens integritet och oberoende, samt förvalta ägandet av samtliga aktier i programbolagen och utse styrelseledamöter till bolagen.

Utredningens förslag rörande Förvaltningsstiftelsen:

Utredningen föreslår att stiftelseförordnande ändras så att det framgår att styrelseledamöter i Förvaltningsstiftelsen ska utses utifrån krav på kompetens, integritet och lämplighet. Stiftelseförordnandet ska också ändras så att de krav på kompetens, integritet och lämplighet som gäller för ordföranden uttryckligen framgår.

Förvaltningsstiftelsen uppdrag föreslås inte att ändras.

Däremot föreslår utredningen att stiftelsekapitalet utökas med 35 miljoner kronor.

Förvaltningsstiftelsen tillstyrker dessa förslag rörande Förvaltningsstiftelsen.

Utredningens övriga förslag:

När det gäller utredningens övriga förslag vill Förvaltningsstiftelsen, utifrån uppdraget att värna programbolagens oberoende, peka på den problematik som den utökade förhandsgranskningen kan innebära.

- Att förhandsprövning riskerar att leda till förhandscensur och detaljstyre
- Att oberoendet kan sättas ur spel och den politiska styrningen riskerar öka om regeringen slutligen ska avgöra
- Att oberoendet begränsas om andra intressenter under pågående tillståndsperiod kan begära prövning av programbolagens utvecklingsprojekt
- Att omständlig prövningsprocess under löpande tillståndsperiod riskerar att försätta bolagen i ständiga förhandlings- och prövningsprocesser istället för att utföra och utveckla programuppdragen
- Att utredningens ambition att skapa långsiktig stabilitet och stärka oberoendet genom att förlänga tillståndsperioden rycks undan genom förhandsprövningen

Bakgrunden till förhandsprövningen i sin nuvarande form finns i EUs regelverk om statligt stöd. Dessa regler gäller i huvudsak kommersiella bolag verksamma på den inre marknaden med syftet att säkerställa en fri konkurrens mellan EU-länderna. Det uttalande Kommissionen gjort, 2009, om hur dessa regler ska tillämpas när det gäller public service är inte rättsligt bindande. Det sägs också att det ligger inom medlemsstaternas behörighet att definiera vad som ingår i public service-uppdraget. Redan utifrån detta är det tveksamt om de svenskspråkiga public service-bolagen ska omfattas av detta regelverk. Att kräva att de svenska public service-bolagen ska omfattas av statsstödsreglerna är, enligt Kommissionens uttalanden till utredningen, inte heller en prioriterad fråga. Idag är det bara ett enda land, Finland, som infört möjligheten för andra intressenter att begära att en tjänst ska förhandsprövas. Av de 30 länder Myndigheten för Press Radio TV undersökt är det knappt hälften som infört mer begränsade former av förhandsprövning.

Utredningen föreslår att förhandsprövningen ska gälla nya tjänster av större betydelse, väsentliga ändringar av befintliga tjänster, inom ramen för bolagens kompletterande verksamhet. Utmaningen här ligger i att ingen idag vet hur detta ska definieras. Det som kan tyckas "kompletterande" idag, är en självklar del av verksamheten imorgon. Medieanvändandet förändras snabbt. Ett exempel är nyhetsredaktionernas appar, som kommersiella aktörer hade starka invändningar mot. Idag är nyhetsappar en nödvändig del av en publicistisk verksamhet. En tjänst som SVT Play hade förmodligen inte heller varit möjlig om den föreslagna förhandsprövningen infördes.

Slutligen tycks det inte klarlagt att en långgående förhandsprövning verkligen är förenlig med Yttrandefrihetsgrundlagen. Förvaltningsstiftelsen vill också peka på vikten av att den tillsatta parlamentariska grundlagsutredningen, 2018:51, ser över public service-bolagens grundlagsskydd.

Detta ärende har beslutats av Förvaltningsstiftelsen för SR, SVT och URs styrelse.

Maria Diskay, kansliansvarig
Förvaltningsstiftelsen för SR, SVT och UR
Pustegränd 1-3
118 20 Stockholm